

[Udenrigsministeren.]

Hansen med sine udtalelser har tænkt på sådanne større aftaler om konkret balance i begge retninger, kan jeg således erklære mig ganske enig med ham. Skulle situationen imidlertid ændre sig, vil vi naturligvis være rede til at overveje, hvorvidt en aftale med kontingentliste vil være bedre egnet til at fremme det, som vi ønsker, samhandelen mellem de to lande.

I sin første tale stillede det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard et spørgsmål til mig om øst- og vesthandelen, hvilke synspunkter regeringen her havde gjort gældende, og hvad vor opfattelse var af dette spørgsmål. Jeg gav i går, hvad jeg håber det ærede medlem vil anerkende, en samlet og udførlig redegørelse for disse synspunkter. Når det ærede medlem ikke har sagt noget derom i dag, håber jeg, jeg kan tage det som et udtryk for, at det ærede medlem kan give tilslutning til den redegørelse og til det standpunkt, som denne redegørelse er udtryk for.

Derefter vendte det ærede medlem sig til spørgsmålet om min holdning under den udvikling, der har fundet sted i samarbejdet indenfor Atlantpagten, og citerede en udtalelse, som jeg havde fremsat i min egen-skab af mit partis ordfører, da Atlantpagten i sin tid blev undertegnet, og hvori jeg havde sagt, at vi vidste nøje, hvad vi besluttede os til. Det er også fuldstændig rigtigt; vi vidste ganske nøje, hvad den traktat, som vi da gav tilslutning til at underskrive, indeholdt af tilsagn og forpligtelser.

Det ærede medlem spurgte mig derefter, om jeg på dette tidspunkt ville have indrømmet, hvad vi senere har oplevet, og om jeg, hvis man fra nogen side havde sagt, at det indebar det og det, så ville have indrømmet det på daværende tidspunkt. Det er naturligvis vanskeligt at sige noget om, hvad man på det tidspunkt ville have sagt, men jeg vil dog gerne sige ganske ærligt, at jeg lige så lidt som andre dengang vidste, hvorledes den fremtidige udvikling ville blive. Jeg ville utvivlsomt også dengang have sagt, tror jeg da, at jeg ikke vidste noget om, hvorvidt sådanne beslutninger ville blive truffet. Jeg forudså dem under alle omstændigheder ikke, for det er jo ganske klart, at jeg lige så lidt som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard er profet; jeg har ikke den evne at kunne se ind i fremtiden og på forhånd vide, hvorledes den

verdenspolitiske udvikling vil komme til at forme sig. Man kan have nogen anelse derom, man kan formode, at et eller andet vil ske, men jeg kunne ikke på det daværende tidspunkt vide, at der ville udbryde en krig i Korea, jeg kunne ikke på daværende tidspunkt vide noget om, hvordan forholdene ville udvikle sig i Østtyskland med de begivenheder, vi har set dér, jeg kunne ikke vide noget om, hvordan blokadespørgsmålet ville udvikle sig dér — lige så lidt som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard.

Det har imidlertid i og for sig heller ikke noget afgørende at sige i forbindelse med de synspunkter, det ærede medlem her har fremsat, for det faktiske forhold er jo, at de beslutninger, som det ærede medlem henviser til, har måttet vedtages særskilt. Det er ikke ting, som er blevet indført umiddelbart som en konsekvens af Atlantpagten, dem har hvert enkelt land måttet tage stilling til. Hvert enkelt lands regering og hvert enkelt lands rigsdag har været stillet overfor, om de ville give tilslutning til dem, eller om de ikke ville. Det gælder både spørgsmålet om skabelsen af den fælles-europæiske styrke, udnævnelsen af den øverstkommanderende, forsvarsbevillingerne og de 18 måneders tjenestetid — alle de store spørgsmål, der her er tale om. Jeg er fuldstændig rede til at tage mit ansvar for disse beslutninger, men det er også min ret at påpege, at der ikke i noget tilfælde er givet tilslutning til disse beslutninger, før der var sikkerhed for, at et stort flertal i dette ting billigede dem. Det gælder alt det, som det ærede medlem har nævnt, og der er derfor i virkeligheden ikke nogen reel begrundelse for det citat, som det ærede medlem kom med, fordi vi netop har været i den situation ikke at kunne forudsæ disse spørgsmål og har været frit stillet overfor, om vi ville gå med eller vi ikke ville gå med. Som det ærede medlem ved, og som også finansministeren understregede i den tale, han holdt i går — jeg er ham taknemlig derfor ligesom for, hvad statsministeren sagde —, har vi ikke accepteret alt, hvad der er blevet foreslået; vi har gjort vore synspunkter gældende, og disse synspunkter har også haft deres indflydelse på de bestemmelser, som endeligt blev taget. Det er derfor ikke rigtigt at sige, at jeg på forhånd har accepteret alting og har sagt ja.

Det ærede medlem citerede en udtalelse